

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Екологічне виховання дошкільників з загальним недорозвиненням
мовлення**

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “__” серпня 2023_ р.

м. Івано-Франківськ – 2023

Силабус – це документ, в якому роз’яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202_ р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202_ р.

Розробники силабусу: Лукачович Галина Олександрівна, асистентка кафедри професійної освіти та інноваційних технологій, аспірантка Спеціальна освіта Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Екологічне виховання дошкільників з загальним недорозвиненням мовлення		
Освітня програма	Спеціальна освіта		
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія		
Спеціальність	016 Спеціальна освіта		
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка		
Освітній рівень	бакалавр		
Статус дисципліни	вибіркова		
Курс / семестр	3/1		
Розподіл за видами занять та годинами навчання		Денна	Заочна
	Лекції	10	4
	Практичні	10	4
	Семінари	10	2
	Самостійна робота	60	80
Мова викладання	українська		
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6930		

2. Опис дисципліни

Мета: забезпечити засвоєння студентами ОР «бакалавр» наукових уявлень про основні засади екологічного виховання дітей дошкільного віку з загальним недорозвиненням мовлення.

Завдання: сформувати у студентів знання, уміння і навички виховної роботи з дітьми з ЗНМ природничо-екологічного змісту, потребу у професійному самовдосконаленні, здатності до самоорганізації власної діяльності, а також у забезпеченні особистісного розвитку як майбутніх педагогів, суб'єктів виховної діяльності; з'ясувати закономірності становлення і розвитку екологічного виховання й освіти, їх детермінованості соціальними, політичними і культурними факторами; опанувати ідеями та виховним досвідом видатних мислителів, педагогів, діячів світу; закріпити знання про особливості розвитку дитини з ЗНМ; означити труднощі та вчитись виявляти сильні сторони у дитини з ЗНМ; сприяти активізації самостійної пошукової діяльності майбутніх фахівців, розвитку їхнього творчого потенціалу та формування професійного світогляду.

Компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з ООП.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із ООП.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й

Програмні результати навчання:

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти

завдань

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН22. Добирати і застосовувати у професійній діяльності методики, технології, засоби педагогічного впливу, реабілітації осіб з порушенням мовлення у різні вікові періоди для здійснених корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з різними мовленнєвими порушеннями

РН23. Розуміти важливість відповідального стану до здоров'я та уміти раціонально використовувати ресурси особистості.

РН24. Уміти вирішувати проблеми та приймати рішення у складних практичних ситуаціях, демонструючи лідерські якості та навички ефективної командної взаємодії.

РН25. Демонструвати соціальну відповідальність та свідому поведінку, слідувати демократичним та гуманістичним цінностям у професійній та громадській діяльності

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема.1 Екологічне виховання дошкільників з ЗНМ як навчальна дисципліна	Мета і завдання. Предмет і об'єкт. Структура курсу. Основні категорії дисципліни. Закони, закономірності і принципи екологічного виховання. Нормативна база.	Опрацювати відповідні джерела, зробити хмари слів, пройти тестування, підготуватися до обговорення на семінарі
2	Тема.2 Характеристика дошкільника з ЗНМ	Поняття загального недорозвинення мовлення. Рівні ЗНМ. Особливості розвитку особистості дошкільника з ЗНМ. Труднощі і сильні сторони дітей з ЗНМ.	Опрацювати відповідні джерела, підготуватися до обговорення, створити схеми, пройти тестування
3	Тема.3 Методи і засоби екологічного виховання логопедичній роботі	Використання інноваційних виховних технологій у роботі з дітьми з ЗНМ. Виховний потенціал екологічної літератури. Дидактичні ігри природничо-екологічного змісту. Екологічні проекти. Комікси.	Опрацювати відповідні джерела, підготуватися до обговорення, зробити ментальну карту, створити лепбук, створити екологічний посібник,

			комікс, створити онлайн гру, пройти тестування
4	Тема.4 Командна співпраця для екологічного виховання дошкільників з ЗНМ	Співпраця між логопедом, вихователями, психологом, батьками. Інтеграція екологічного виховання в навчальний процес. Діяльнісний підхід в роботі вихователя.	Пройти тестування, опрацювати відповідні джерела, підготуватися до обговорення, зробити презентацію
5	Самостійна робота	Пройти онлайн курси Опрацювати список джерел на певну тематику. Прометеус Побутові відходи дій зараз. Добробут планети: що має знати й може вміти кожен. 4 кроки до здорового харчування ВУМ Як діяти далі: Громаді про сталий розвиток Сталий розвиток: нова філософія мислення Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку Громадянам про моніторинг якості повітря Як правильно поводитись з побутовими відходами. Практикум свідомого громадянина Едера Зелене світло для Землі Дія Одна планета: 11 кроків назустріч довкіллю	Пройти онлайн курси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни III семестр	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	10
Практичні	60
Семінари	20
Самостійна робота	10
Максимальна кількість балів	100

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів студенти отримує під час поточного контролю; 50 балів студент отримує за складання екзамену. Поточний контроль: Практичні заняття: 80 балів Самостійна робота – 20 балів Всього 100 балів. До 50 балів студент може отримати за проходження курсів з неформальної освіти (ці бали можуть доповнити поточне оцінювання) 90-100 балів – відмінно (A) 80-89 балів – добре (B) 70-79 балів – добре (C) 60-69 – задовільно (D) 50-59 – задовільно (E) 24-49 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX) 1-24 балів – незадовільно без можливості повторного складання
Практичні заняття	Оцінювання за усні та письмові відповіді, тестування, здійснюється у 100-бальній шкалі. Робота на практичному занятті комплексно оцінюється викладачем, враховуючі такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота, логічність, креативність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів тощо. Практичне завдання складається з теоретичних питань, виконання практичних завдань, контрольного тестування в кінці кожної теми
Підсумковий контроль	Оцінка за дисципліну виставляється з суми балів за усі види робіт

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Разом															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Лекції	2		2			2			2				2			10
Практичні				10		10		10		15			15			60
Семінари		4		4			4				4			4		20
Самостійна р-та							5								5	10
Всього за тиждень	2	4	2	14		12	9	10	2	15	4		17	4	5	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери, інтернет, бібліотека, онлайн джерела та ресурси та ін.
Література: Першоджерела	
1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text	
2. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text	
3. Базовий компонент дошкільної освіти. 2021 URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazo_voho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf	

4. Концепція екологічної освіти України. 2001 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text>
5. Лист МОН 23.10.2018 № 1/9-650 Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

Основна:

1. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Вища школа. 1997. 304 с.
2. Омеляненко В. Л. Теорія і методика виховання: навч. посіб. К.: Знання. 2008. 415 с.
3. Лисенко Н. В. Екологічне виховання дітей дошкільного віку. Київ: Освіта, 2018. 142 с.
4. Лукачович Г. О. Теоретичні засади опанування лексиною природничого змісту дошкільниками із загальним недорозвиненням мовлення. **Інноваційна педагогіка**. Випуск 50. Том 1. С.119-124. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.1.25>
5. Лукачович Г.О. Мовленнєва компетентність дошкільників з загальним недорозвиненням мовлення у контексті природничо-екологічного виховання. *Педагогічна освіта у світлі реформ та викликів: матеріали Другої (II) Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Львів, 24-25 лютого 2022 року)*. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 240 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Zbirnyk.pdf>
6. Лукачович Г.О. Корекційні можливості природничо-екологічного виховання у логопедичній роботі з дошкільниками з загальним недорозвиненням мовлення. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів*. 2022. Вип. 21. 368 с. С 220. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6229>
7. Лукачович Г.О. Доцільність використання комп'ютерних ігор природничо-екологічного змісту для розвитку дошкільників з загальним недорозвиненням мовлення. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 6-7 липня 2022 р.) / за ред. Н.О. Пахальчук; О.П. Демченко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ "Меркьюрі-Поділля", 2022. Вип. 11. 675 с. С. 424-428. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Ej5r8CAVfPqDUqBtZ5wPDHpvFsV23Gn/view>
8. Шеремет М. К. Логопедія: підручник. К.: Видавничий дім «Слово», 2010, 672.

Додаткова:

1. Лучейко Я. Врятуй світ. Верховина. 2019 URL: https://osvita.ua/doc/files/news/705/70565/Vrjatui_svit_small.pdf
2. Лукачович Г.О. Використання дидактичних онлайн- і офлайн-ігор для лексичного розвитку дошкільників з загальним недорозвиненням мовлення. *Збірник наукових праць молодих вчених та аспірантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*, Кам'янець – Подільський 2022. Випуск 13. 84 с. С. 58-59. URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukovi-pratsi-vykladachiv/>
3. Лукачович Г.О., Мілевська О.П. Специфіка становлення лексико-семантичних умінь у дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення. *Основні напрями*

розвитку педагогічної науки: традиції та інновації (м. Ужгород, 11-12 лютого 2022 р.). — Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2022. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/54feb2022/54feb2022.pdf>

4. Теорія і практика екологічної освіти : навч. посіб. для студентів денної форми навчання, за напрямом підготовки: 101 «Екологія» / уклад.: М. М. Дяченко-Богун, В. В. Онішко, В. І. Іщенко.— Полтава, 2019. — 85 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A2%D0%9F%D0%95%D0%9E+.pdf>

Інтернет-ресурси

1. Академія гугл. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
2. Бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/electronic.php>
3. Наукова бібліотека ім. Вернадського. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
4. Сайт ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
5. Сайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій, вул. Чорновола 57, кабінет 104 Сайт: http://kpoit.pnu.edu.ua Facebook: https://www.facebook.com/profile.php?id=100063567279946&sk=about Instagram: https://www.instagram.com/kafedra_peit/ E-mail: kpoit@pnu.edu.ua
Викладач	Лукачович Г.О.
Контактна інформація викладачів	halyna.lukachovych@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
--------------------------	--

	<p>➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.</p> <p>➤ Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)</p>

Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/ Coursera, Prometheus, Edera, Futurelearn, ВУМ, Дія, Всеосвіта, Наурок, Освіторія, ua.udemy та ін.
--------------------	--

Викладач

Лукачович Г.О.